

LIETUVOS ŪKININKŲ SAJUNGOS VEIKLOS ATASKAITA UŽ 2016 M.

2017-05-25 NR. 17-05/071
KAUNAS

PATVIRTINTA
2017-05-12 (PROTOKOLAS NR. 4)

Pavadinimas: Lietuvos ūkininkų sąjunga (toliau - LŪS, Sąjunga)
Juridinių asmenų registras, tvarkytojas VĮ Registrų centro Kauno filialas
Įmonės kodas 190736960
Tetinė forma: asociacija
Įregistravimo data: VĮ Registrų centre Kauno filiale, patikrinus Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro duomenis, ištaisyta įregistravimo data iš 1995 m. gruodžio 28 d. į 1991 m. rugsėjo 17 d. bei 2008 m. rugsėjo 5 d. išduotas naujas įregistravimo pažymėjimas.
Buveinės adresas: K. Donelaičio 2, 44213 Kaunas
Tel. 225301, fak. 208568, el.paštas lus@lus.lt

1. Žmogiškieji ištekliai.

1.1. LIETUVOS ŪKININKŲ SAJUNGOS VADOVYBĖ – PIRMININKAS, VICEPIRMININKAI IR KITI PREZIDIUMO NARIAI.

Lietuvos ūkininkų sąjungoje (toliau LŪS) 2016 m. gruodžio 31 d. buvo šie patvirtinti valdymo organai: LŪS pirmininkas ir LŪS prezidiumas.

2014 m. birželio 20 d. įvykusiame suvažiavime Lietuvos ūkininkų sąjungos pirmininku 3 metų kadencijai perrinktas Jonas Talmantas. Taip pat 3 metų kadencijai išrinkti 4 vicepirmininkai. Pirmininkas ir vicepirmininkai dirba visuomeniniais pagrindais, be atlygio.

LŪS prezidiumą sudaro pirmininkas, 4 vicepirmininkai, 13 suvažiavime išrinktų narių, viso 18 asmenų. Dviems prezidiumo nariams nebeesant LŪS skyrių pirmininkais, prezidiumo nariais liko 16 asmenų.

LŪS administracijoje 2016-01-01 pagal darbo sutartis dirbo keturi samdomi darbuotojai: iš jų 2 pilną darbo dieną, 2 po nepilną darbo dieną.

LŪS administracijoje 2016-12-31 pagal darbo sutartis dirbo trys samdomi darbuotojai: iš jų 1 pilną darbo dieną, 2 po nepilną darbo dieną.

2. VEIKLOS SRITYS:

2.1. Darbas narių interesų atstovavime.

2.1.1. Per 2016 m. įvyko 7 išplėstiniai LŪS prezidiumo posėdžiai (2016 m. sausio 19 d., vasario 18 d., kovo 18 d., gegužės 24 d. rugsėjo 29 d. lapkričio 8 d. Agroakademijoje (Kėdainių r.), lapkričio 29 d. „Siestoje“, Vareikonių k., Babtų sen., Kauno r.)), ir 1 suvažiavimas (2016 m. liepos 1 d. Akademijos kultūros centre, Kėdainių r.).

2.1.2. Per 2016 metus iš viso buvo užregistruoti 1139 išsiųsti dokumentai, reikalingi kasdieninei organizacijos veiklai. Dalis išsiųstų raštų yra susiję su kvietimais į posėdžius, vykdomais projektais,

siunčiamos ataskaitų formos kontroliuojančioms institucijoms, prašymai dėl paramos organizuojamiems renginiams (bendrai 248). Didžioji dauguma sudarė išduotos pažymos NMA apie ūkininko narystę LŪS skyriuje (bendrai 891).

2.1.3. Aktyviai dalyvauta įstatymų, teisės aktų ir įvairių susitarimų svarstymuose:

I. Dėl sudėtingos situacijos žemės ūkio sektoriuje.

1. Raginame Lietuvos valdžios institucijas aktyviai tvirtai laikytis pozicijos ginant Lietuvos žemės ūkio sektorių ir reikalaujant Europos Komisijos įgalinti visus ES numatytas finansines priemones krizėms Lietuvos žemės ūkyje suvaldyti bei suteikti lankstumo valstybėms narėms remiant krizės alinamas ūkio šakas.
2. Raginame Žemės ūkio ministeriją, vadovaujantis direktyvos 2003/96/EB 15 (3) straipsniu, inicijuoti LR akcizų įstatymo pakeitimą, kuris bent laikinai nustatytų akcizo mokesčio netaikymą gazolinams, skirtiems žemės ūkio veiksmai. Europos Komisijos išaiškinimu, minėta direktyva leidžia valstybėms narėms žemės ūkio darbams naudojamų degalų apmokestinimą sumažinti iki nulio.
3. Siūlėme kooperatyvą PIENAS LT pripažinti valstybinės reikšmės strateginiu objektu, ir tokiu būdu būtų užtikrinama palaikomoji kaina bei konkurencingumo skatinimas su pieno perdirbėjais.
4. Reikalavome Žemės ūkio ministerijos atnaujinti diskusijas ir keisti Nesąžiningų veiksmų įstatymo nuostatas taip, kad būtų griežčiau vertinami nesąžiningi perdirbėjų ir prekybininkų veiksmai, turintys įtakos žemoms žaliavinio pieno supirkimo kainoms.
5. Siūlėme taisyti LR Viešųjų pirkimų įstatymą taip, kad ūkininkas galėtų savo ūkyje užaugintą produkciją tiesiogiai parduoti Lietuvos viešosioms įstaigoms, taip įtvirtinant trumpos grandinės veikimo principus ir skatinant vietinių produktų vartojimą.

II. Dėl Lietuvos Kaimo plėtros 2014 – 2020 m. programos priemonių:

1. ***Dėl KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo.*** Raginame tam pačiam subjektui antrą kartą paramą pagal investicinę priemonę skirti tik tuomet, jei 2014-2020 m. laikotarpio pabaigoje išaiškėja, kad yra likusių nepanaudotų lėšų. Paramą skirstyti laikantis tų pačių taisyklių: maksimali 200 tūkst. eurų paramos suma, skiriama vienam ūkio subjektui vieno šaukimo metu, ir maksimali 400 tūkst. eurų per visą numatytą paramos laikotarpį.
2. ***Dėl naujų ekologinių ūkių kūrimosi sąlygų peržiūros ir gerinimo.*** Siekiant sudaryti sąlygas kurtis įvairių specializacijų ūkio šakoms, reikalavome užtikrinti finansavimą naujų ekologinių ūkių kūrimuisi.
3. ***Dėl poveikio vertinimo pažymų reikalavimo.*** Reikalavome panaikinti arba keisti tvarką dėl poveikio aplinkai vertinimo pažymos privalomo teikimo kartu su projekto paraiška pareiškėjams, norintiems dalyvauti investicinėse priemonėse, kai naujos statybos neplanuojamos ir kai įsipareigojama neženkliai didinti laikomų gyvulių skaičių.

III. Dėl BŽŪP 2014-2020 m.

1. ***Dėl pasėlių deklaravimo tvarkos.*** Reikalavome peržiūrėti ir pakeisti poįstatyminius aktus ir nustatytas jų vykdymo tvarkas, kad įstatyminė nuostata „pasėlius deklaruoja tas, kas tą žemę dirba“ būtų užtikrinta ir privaloma visais atvejais.
2. ***Dėl savanoriškosios susietosios paramos nuo 2017 m.*** Laikėmės nuomonės, kad nuo 2017 m. susietoji parama turi būti paskirstyta įvertinus visų remtinų sektorių konkurencingumą bendroje ES rinkoje, atkreipiant dėmesį į besikeičiančias sąlygas rinkose, kitų šalių narių sektorių rėmimo tendencijas. Pritarėme, kad į susietosios paramos remiamų šakų sąrašą būtų įtraukti tik sertifikuota sėkla apsėtų javų plotai.
3. ***Dėl pirmųjų hektarų rėmimo.*** Neprieštaravome Lietuvos pasirinkimui remti smulkiuosius ūkius ES reglamentuose įteisinta nuostata, bet iš esmės nepritariame šiandien Lietuvoje taikomai praktikai. LŪS nariai teigia, jog pirmųjų hektarų rėmimo schema naudojasi visi ūkiai, o jos naudą

gali įvertinti tik nedideli ūkiai. Galiojanti deklaravimo ir išmokų paskirstymo tvarka sudaro sąlygas deklaruoti plotus negaminant produkcijos ir pasinaudoti pirmųjų hektarų rėmimu žemės savininkams, kurie ryšium su tuo kelia žemės nuomos kainas. Anksčiau ilgai nuomavę žemę, savininkai nutraukia nuomos sutartis su ūkininkais ir patys deklaruoja žemės ūkio naudmenas daugiausia tik dėl išmokų, išaugusio derliaus net nuiminėdami. Todėl būtina rėmimo taisyklėse griežtai reglamentuoti, kad, jeigu ir toliau bus taikoma pirmųjų hektarų rėmimo schema, ji turi būti siejama su deklaruotame plote vykdoma veikla. Tebesilaikėme nuomonės, kad geriausia ir efektyviausia parama smulkiesiems ūkiams, skatinanti juos modernizuotis, yra investicinė parama, skiriama per Kaimo plėtros programą su kuo paprastesnėmis ir aiškesnėmis sąlygomis.

4. **Lėšų kėlimas tarp ramsčių:** Laikėmės anksčiau išreikštos savo nuomonės Lietuvai 2014-2020 m. laikotarpiui skiriamų ES paramos lėšų nekelti iš vieno BŽŪP ramsčio į kitą.
5. **Dėl reikalavimų vykdymo patikrų.** Prašėme kontroliuojančių institucijų būti lankstesnėmis ir pripažinti praktinių situacijų įvairovę ūkyje taikant paramos įgyvendinimo taisykles. Ypatingai svarbi kontroliuojančių asmenų kompetencija ir jų lankstus požiūris atliekant patikras vietoje. Reikalavimų atitikimo patikros ir panašios kontrolės procedūros neturi turėti įtakos savalaikiam tiesioginių išmokų išmokėjimui.
6. **Dėl automatinio žolės plotų vertimo daugiamečių pievoms plotais.** Raginame dar kartą kelti klausimą ES institucijose ir užkirsti kelią galimoms problemoms, susijusioms su automatiniu pievų vertimu į daugiamečių pievų plotus, jei plotas 5 metus iš eilės deklaruotas toje pačioje vietoje kaip pieva iki 5 m. Derantis su ES Komisija siūlėme reikalauti, kad savaime užaugę mišku ir naujų miškų plėtrai užimti žemės plotai būtų įskaičiuojami vertinant Lietuvos daugiamečių pievų ploto kitimo tendencijas. Daugiamečių pievų išlaikymo reikalavimas Lietuvos ūkininkų atžvilgiu, ypač Lietuvos gyvulininkystės sektoriui sunkiu laikotarpiu, yra labai nenaudingas, neleidžiantis keisti ūkininkavimo krypties, be to, mažėja galimybės parduoti žemę, nes jos panaudojimo galimybės ribotos. Ūkininkams turi būti sudarytos sąlygos pievoms išlaikyti ariamos žemės statusą nepriklausomai nuo to, kiek metų iš eilės ūkininkas deklaravo tame plote pievas.

IV. Dėl BŽŪP po 2020 m.

1. Prasidėjus pirminėms diskusijoms dėl Europos Sąjungos Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) ateities pasibaigus 2014-2020 m. finansiniam laikotarpiui, raginame Lietuvos institucijas, visų pirma, peržiūrėti trumpalaikę ir ilgalaikę **Lietuvos žemės ūkio strategijas**, įvertinant ES ir pasaulyje vykstančius įvykius, turinčius įtakos mūsų šalies žemės ūkio raidai, ir atsižvelgiant į šalies žemės ūkio specifiką.
2. **BŽŪP skiriamas biudžetas** turi ne mažėti, bet didėti, įvertinant žemės ūkiui keliamų iššūkių kainą, sektoriaus svarbą ekonomikoje, bei užtikrinant tvarų įvairaus, pilnaverčio, saugaus maisto produktų tiekimą, tenkinant visuomenės poreikius.
3. Pasisakėme už **kelių ramsčių politiką**, kad deramas dėmesys išliktų kaimo plėtrai. Investicijos, atsparumo ir tvarumo užtikrinimas turi būti pagrindiniai naujosios BŽŪP ramsčių tikslai. Europos žemės ūkiui būtini efektyvūs BŽŪP įrankiai krizėms sektoriuje suvaldyti ir ūkininkų pajamoms stabilizuoti, jie turi žemės ūkio šakoms leisti adekvačiai reaguoti į permainas rinkose.
4. Būtina iš esmės keisti **išmokų dydžių** paskirstymo ūkininkams metodiką ir suvienodinti jas tarp šalių, suvienodinant konkurencijos sąlygas bendroje rinkoje. Siūlėme tuo pačiu atsisakyti referencinių laikotarpių skaičiuojant išmokų dydžius, nes nauji iššūkiai, keliami BŽŪP uždaviniai vienodi visai ES, o Lietuvos ūkininkų patiriamos gamybos sąnaudos jau viršija Vakarų šalių ūkininkų sąnaudas (elektros, trąšų, kuro kainos).

V. Dėl žemės ūkio veiklos ir ją reguliuojančių teisės aktų.

1. **Dėl melioracijos.** Lietuvos melioracijos sistemų būklė išlieka apgailėtina. Valstybė turi užtikrinti jos nuosavybės teise priklausančių magistralinių griovių, upelių ir didesnio kaip 12,5 cm skersmens drenažo rinktuvų priežiūrą, kurie nuosekliai neprižiūrimi ir sudaro daugiausiai problemų. Dėl šios

priežasties netgi jau dabar padaryti ir sutvarkyti melioracijos darbai ūkininkų laukuose gaunasi beveik niekiniai. Tik maža dalis ūkininkų pasinaudojo galimybe susitvarkyti melioracijos darbus per KPP priemones, o ir neaišku, ar tų lėšų bus ateityje. Siūlėme ieškoti visų įmanomų priemonių kaip būtų galima pagerinti šalies melioracijos būklę, tam privalomai skiriant lėšas iš valstybės ir sudarant kuo palankesnes sąlygas pasinaudoti investicinėmis lėšomis kuo daugiau pavienių ūkininkų, o ne tik per įsteigtas jų asociacijas.

2. ***Dėl sistemingos kovos su invazine pavojingų augalų – Sosnovskio barščiu- rūšimi.***

Raginome suaktyvinti 2015 m. Žemės ūkio ministerijos sudarytos specialios darbo grupės, įpareigotos spręsti kaip kovoti su invaziniais Sosnovskio barščiais, veiklą, nedelsiant parengti reikalingus dokumentus, pradėti realius jų sąžalynų naikinimo darbus, įtraukti į aplinkosaugines priemones ir skirti finansavimą naikinimo darbams atlikti. Invazinės rūšys – tai mūsų šalyje nebūdingos, atvežtinės rūšys, kurios prisitaikę svetimoje aplinkoje sparčiai dauginasi ir plinta, kenkdamos vietinei biologinei įvairovei, aplinkai, žemės ūkiui, žuvininkystei, žmonių sveikatai.

3. ***Dėl kelių eismo taisyklių pakeitimo.***

Prašėme LR Susisiekimo ministerijos inicijuoti kelių eismo taisyklių pakeitimą, pakeičiant įspėjamojo kelio ženklą Nr. 130 „Gyvulių pergina“ reikšmę į „Atsargiai gyvuliai!“ ir leidžiant jį naudoti nustatant kelio ženklo veikimo zoną.

4. ***Dėl augalų apsaugos priemonių naudojimo ribojimo ir draudimo.***

Reikalavome augalų, dirvožemio apsaugos ir kitų ekologiją propaguojančių teisės aktų nuostatų mokslinio pagrįstumo ir išsamaus šių įstatymų taikymo įtakos žemės ūkio produkcijos gamybai bei rizikos žmonių sveikatai vertinimo, prieš uždraudžiant ar apribojant augalų apsaugos priemonių naudojimą. Palaikėme teisės aktų reikalavimus, kurie iš tiesų būtini siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, bet nesutikome palaikyti reikalavimų, kurie priimami politiniais ar kitais, nepagrįstais sumetimais. Kokybiškam derliui užtikrinti ūkininkams reikalinga kokybiška augalų apsauga nuo ligų ir kenkėjų.

VI. Dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo ir žemės nuomos kainos reglamentavimo.

1. Reikalavome nekeisti šiuo metu galiojančiame LR žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatyme Nr. IX-1314 2 straipsnyje įtvirtintų nuostatų, apibrėžiančių kas turi teisę įsigyti žemės ūkio paskirties žemę. Lietuvos ūkininkų sąjunga nuo pat pradžių aktyviai teikė pastabas rengiant Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektus ir šio Įstatymo tobulinimus. 2014 m. gegužės 1 d. įsigaliojus griežtam dabar galiojančiam įstatymui, žemdirbiai priėmė jiems keliamus aukštus reikalavimus ir juos vykdo, norėdami įsigyti žemės ūkio paskirties žemės ir nesutinka su Lietuvos Respublikos Vyriausybės inicijuojamais esminiais Įstatymo keitimais, kuriais siūloma lengvinti sąlygas įsigyti žemės ūkio paskirties žemes tiek fiziniams, tiek juridiniams Lietuvos asmenims ir užsienio piliečiams.
2. Reikalavome panaikinti žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo spragas, leidžiančias apeiti reikalavimus ir nesilaikyti maksimalios 500 ha įsigijimą ribojančios įstatymo nuostatos.
3. Reikalavome leisti išsipirkti valstybinę žemę tiems ūkininkams, kurie turi sudarę ilgalaikes nuomos sutartis, yra padarę geodezinius matavimus ir tą žemę daug metų dirba, puoselėja, nemažai į ją investavę. Tuo pačiu reikalavome įpareigoti Nacionalinę žemės tarnybą informuoti ūkininką apie planus atkurti nuosavybės teises į ūkininko nuomojamos valstybinės žemės ūkio paskirties sklypus ir nekeisti žemės savininko, kol valstybinės žemės nuomos sutartis nėra pasibaigus ar nutraukta.
4. Raginame Žemės ūkio ministeriją, remiantis užsienio šalių teisine praktika parengti ir patiekti LR Seimui priimti tiesės aktus, reglamentuojančius žemės nuomos kainos nustatymą, siejant nuomos kainą su produkcijos realizavimo kaina.
5. Siūlėme keisti dabar galiojančią Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio (GPM) įstatymo nuostatą, susijusią su pajamų mokesčiu nuo pajamų už žemės nuomą, mokėjimo tvarką ir nustatyti, kad ūkininko išmokamos žemės nuomos pajamos būtų priskiriamos prie A klasės

pajamų. Tai reikštų, kad ūkininkas turėtų sumokėti ir deklaruoti gyventojų pajamų mokesį nuo žemės savininko gautų žemės nuomos pajamų.

6. Išreiškėmė nepasitikėjimą Nacionalinės žemės tarnybos prie ŽŪM direktoriumi Danieliumi Kupriu dėl kilusio skandalo deklaruojant pasėlius valstybinėje žemėje ir reikalaujame nušalinti jį iš užimamų pareigų. Raginame atlikti tyrimą, ar nėra daugiau atvejų, naudojantis panašia tiesioginės paramos lėšų grobstymo schema. Tuo pačiu reikalaujame griežtesnės atsakomybės atrenkant neprikaištingos reputacijos asmenis šioms ir panašaus pobūdžio pareigoms užimti.

VII. Dėl ūkininko ūkio įstatymo peržiūros.

1. Reikalaujame Žemės ūkio ministerijos inicijuoti Ūkininko ūkio įstatymo pataisas, įteisinant jame aktyvaus ūkininko sąvoką, ūkininko bankroto procedūras.

VIII. Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo.

1. Pritarėme siūlymui, kad nuo 2017 m. Socialinio draudimo įmokas privalomai mokėtų ir pilną socialinio draudimo paketą gautų tie žemdirbiai, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra lygus 8 EDV arba didesnis.
2. Peržiūrint ūkininkų mokamas įmokas Sodrai, siūlėme peržiūrėti ir draudimo rūšių sąrašą bei sudaryti sąlygas gauti pilną socialinio draudimo paketą ir savanoriškai Sodros įmokas mokantiems ūkininkams, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis nesiekia 8 EDV.

IX. Kitos keltos problemos:

1. Dėl EIP projektų temų, jų pagrįstumo ir naudingumo ūkininkams.
2. Dėl LR dirvožemio įstatymo projekto, kuriam nepritarėme. Lietuvoje ir taip, lyginant su kitomis ES šalimis, yra per griežti įvairūs aplinkosauginiai ir dirvožemį tausoti įpareigojantys reikalavimai. Europos Sąjungos vandens, nitrato, tvaraus pesticidų naudojimo direktyvos ir taip ūkininkaujantiems verčia daryti vis didesnes investicijas į aplinkosauginius įsipareigojimų įgyvendinimus. Tai padaryti darosi vis sudėtingiau.
3. Atsižvelgiant į susidariusią nepalankią 2016 m. derliaus nuėmimui situaciją, kreipėmės organizacijos narių vardu į visas atsakingas Lietuvos valdžios institucijas ir prašėme skubiai ieškoti priemonių, kaip būtų galima paankstinti visų įmanomų išmokų išmokėjimą žemdirbiams, kurios palengvintų situaciją ir padėtų rudenio sėjai bei pagelbėtų atsiskaitymui su tiekėjais už kreditą paimtas priemones.
4. Prašėme ŽŪM, LRV inicijuoti kreipimąsi į bankus, žemdirbiams paslaugas kreditan teikiančias įmones dėl paskolų atidėjimo termino galimybės atidėjimo dėl nepalankių derliaus nuėmimo sąlygų, pripažįstant jas kaip *force majeure* išlygą. Taip pat prašėme inicijuoti susitikimą su įmonėmis, su kuriomis pasirašytos sutartys dėl derliaus supirkimo, kad jos netaikytų sankcijų dėl įsipareigojimų nevykdymo, kai didesnė dalis derliaus 2016 m. buvo itin prastos kokybės.
5. Prašėme žemės ūkio paskirties žemės sklypų pardavimo taisyklėse numatyti galimybę, jog susiklosčius nepalankioms aplinkybėms žemės ūkio paskirties žemę įsigijęs asmuo galėtų kreiptis į Nacionalinę žemės tarnybą prie ŽŪM dėl vienerių metų laikotarpio įmokos atidėjimo, suteikiant teisę ją išmokėti per likusį išsimokėjimo terminą.
6. Siekiant sumažinti susidariusią įtampą tarp žemdirbių ir teisingai bei savalaikiai įsisavinti paramos lėšas, prašėme atsižvelgti į teikiamus mūsų pasiūlymus dėl šiuose teisės aktuose įtvirtintų nuostatų siūlomų keitimų:

1. Dėl 2014 m. rugpjūčio 26 d. LR žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-507 patvirtintų taisyklių „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

2. Dėl 2014 m. liepos 28 d. LR žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-440 patvirtintų taisyklių „Dėl ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“.

3. Dėl 2014 m. gruodžio 3 d. LR žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-924 patvirtintų taisyklių „Dėl projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“.

7. Kreipėmės į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl probleminių i.VAZ klausimų.
8. Kreipėmės dėl paraiškų rinkimo stabdymo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“, norėdami atkreipti dėmesį, jog patvirtinti priemonės pertekliniai reikalavimai neskatina realiai gyvenančio kaime jaunimo naudotis šia priemone kaip alternatyva tradicinei žemės ūkio veiklai kaime, o sudaro palankesnes sąlygas šia priemone naudotis miesto žmonėms kaimui skirtos paramos sąskaita. Be to, didžiausias balų buvo skaičius skiriamas už kuo mažesnio biudžeto projektą ir socialinį verslą pagal Socialinio verslo koncepcijos nuostatas. Šios Taisyklės taip pat neleidžia priemonėje dalyvauti kaime gyvenantiems besimokiusiems jauniems žmonėms, kurie vasaros metu jau turėję verslo liudijimus. Abejonių kėlė reikalavimas dėl savivaldybės nedarbo lygio, imant konkretų 2016 m. spalio mėn. ir už tai suteikiant 10 balų.

2.1.4. Atstovavimas įvairiose institucijose:

1. LŪS interesų atstovavimas LR Seimo Kaimo reikalų komitete, LR Vyriausybėje, LR žemės ūkio, susisiekimo, finansų ir kitose ministerijose, kitose valstybinėse institucijose (J. Talmantas, L. Šermukšnienė, R. Jovarauskas, M. Lukoševičienė, M. Kaktys ir kiti).
2. LR žemės ūkio rūmų taryba (J. Talmantas).
3. Kaimo plėtros programos 2007-2013 m. projektų atrankos komitetai pagal finansavimo kryptis (J. Talmantas, L. Šermukšnienė, M. Lukaševičienė).
4. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos steigėjų susirinkimas (J. Talmantas, G.Staliūnienė).
5. LŽŪKT nacionalinės priežiūros taryba (M. Lukaševičienė, O. Kartavičienė, V. Rakickas, R. Juknevičius).
6. Žemės ūkio mokslo taryba (J. Talmantas).
7. Lietuvos švietimo taryba (J. Talmantas).
8. ŽŪM darbo grupė Lietuvos Respublikos pozicijai dėl BŽŪP ateities parengti (J. Talmantas)
9. Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos įgyvendinimo stebėsenos komitetas (J. Talmantas).
10. Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 m. programos įgyvendinimo stebėsenos komitetas (J. Talmantas).
11. Statistikos departamento taryba (R. Jovarauskas).
12. Baltijos šalių žemdirbiškų organizacijų taryba (LŪS vadovybė, J. Motiejūnienė).
13. ŽŪM darbo grupė ekologinio žemės ūkio sektoriaus plėtros klausimams svarstyti ir kitiems ekologiniams klausimams spręsti (J. Talmantas, M. Lukaševičienė).
14. ŽŪM sudaryta komisija dėl kontrolinių žemės sklypų (b13) tinkamumo paramai tiesioginiams išmokoms vertinimo (J. Talmantas).
15. ŽŪM sudaryta projektų vertinimo grupė dėl projektų, vykdomų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“ veiklos srities „Asmenų, susijusių su žemės ir miškų ūkio veikla, mokymas ir informavimas“ pirmąją mokymo kryptį (J. Talmantas, E. Mačytė).
16. ŽŪM sudaryta darbo grupė dėl licencijuotose sandėliuose saugomų varpinių, ankštinių ir aliejinių augalų grūdų, jų sėklinės medžiagos, ankštinių ir varpinių žolių sėklų, bulvių,

- daržovių ir vaisių normatyvinių kainų projektą ir Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos normatyvinių kainų projekto parengimo 2013 metams ir vėlesniems metams (J. Talmantas).
17. ŽŪM sudaryta Ūkininkų ūkių veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo supaprastintąja apskaitos sistema darbo grupė (R. Rimkienė).
 18. ŽŪM sudarytas nuolatinis komitetas, kurio tikslas įgyvendinti memorandumo „Dėl Lietuvos veiksnių įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, nustatančios Bendrijos veiksnių pagrindus, siekiant tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo“ tikslus bei nagrinėti klausimus, susijusius su augalų apsaugos produktų naudojimo probleminiais klausimais (J. Talmantas).
 19. ŽŪM sudaryta darbo grupė, kuri derina ir svarsto Žemdirbių mokymo ir konsultavimo informacijos sistemos (sutrumpinimas – ŽMIKIS) įgyvendinimo priemonių planą (J. Talmantas).
 20. Darbo grupė vilko populiacijos valdymo planui parengti (J. Talmantas).
 21. ŽŪM sudarytas organizacinis komitetas šviečiamojo renginio „Geriausias melžėjas“ organizavimui (J. Talmantas).
 22. ŽŪM sudaryta darbo grupė melioracijos probleminiams klausimams spręsti deleguoja (J. Talmantas).
 23. ŽŪM sudaryta darbo grupė Gyvulininkystės plėtros 2014-2020 m. programai parengti (J. Talmantas, M. Butkevičius).
 24. ŽŪM tarpinstitucinė darbo grupė Nacionalinei kaimo plėtros programai rengti (J. Talmantas, J. Motiejūnienė).
 25. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo Stebėsenos komitetas (J. Talmantas).
 26. ŽŪM darbo grupė veiksnių planui invazinių augalų Sosnovskio barščių naikinimo priemonėms numatyti (M. Lukaševičienė).
 27. ŽŪM darbo grupė, susijusi su KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimu (J. Talmantas, L. Šermukšnienė).
 28. Aplinkos ministerijos sudaryta Medžioklės tvarkymo konsultacinė taryba (J. Talmantas).
 29. Lietuvos Statistikos departamento tarpinstitucinė darbo grupė mineralinių trąšų panaudojimo žemės ūkyje statistikos rengimo galimybėms nustatyti (J. Talmantas).
 30. ŽŪM III atrankos komitetas, susijęs su KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ (J. Talmantas, L. Šermukšnienė).
 31. ŽŪM darbo grupė, susijusi su nacionaliniu perspektyviniu planu dėl afrikinio kiaulių maro prevencijos ir likvidavimo priemonių (J. Talmantas, M. Lukaševičienė).
 32. ŽŪM darbo grupė dėl Lietuvos kaimo tinklo veiklos koordinavimo (J. Talmantas, E. Mačytė).
 33. ŽŪM atrankos komitetas, susijęs su KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse“ ir veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ (L. Šermukšnienė, M. Lukaševičienė).
 34. ŽŪM Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo taryba (J. Talmantas).
 35. ŽŪM darbo grupė dėl žemės ūkio subjektų apmokestinimų principų (J. Talmantas, R. Jovarauskas).

36. ŽŪM atrankos komitetas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 m. programos priemonės "Bendradarbiavimas" veiklos srities "Parama smulkių ūkių subjektų bendradarbiavimui" ir veiklos srities "Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu" (J. Talmantas, M. Lukaševičienė).

2.1.5. Dalyvavimas parodose:

1. Tarptautinė paroda „Ką pasėsi 2016“ (2016 m. kovo 31 – balandžio 2 d. ASU, Kauno r.). Dalyvauta su partneriu UAB Naftus. Įmonė skyrė 1160 Eur paramą LŪS veiklai, kuri buvo panaudota dalinėms parodos išlaidoms apmokėti.

2.2. Vykdyti projektai:

2.2.1. Vykdyta priemonė „Asociacijų, vienijančių asmenis, užsiimančius žemės ūkio ir miškų ūkio bei alternatyviaja veikla, narystės Europos Sąjungos ir kitose tarptautinėse organizacijose mokesčio mokėjimo ir atstovavimo juse“ su Nacionaline mokėjimo agentūra prie ŽŪM iš „Nacionalinės paramos“ lėšų už 120907,60 Eur sumą.

2016 m. iš esmės keitėsi tarptautinio žemdirbių atstovavimo Europos Sąjungos organizacijose finansavimas. Nuo 2016 m. nebeliko tiesioginio projektų finansavimo iš Lietuvos kaimo tinklo lėšų. Praktiškai iki 2016 m. vykdyti trys LŪS projektai, t.y. priemonės „Asociacijų, vienijančių asmenis, užsiimančius žemės ūkio ir miškų ūkio alternatyviaja veikla, narystės Europos Sąjungos ir kitose tarptautinėse organizacijose mokesčio mokėjimo ir atstovavimo juse finansavimas“ iš nacionalinės paramos lėšų ir du projektai iš Lietuvos kaimo tinklo lėšų „Žemdirbių interesų atstovavimas Copa-Cocega organizacijose“ ir „Žemdirbių interesų atstovavimas Geopa-Copa organizacijoje“ buvo sujungti į vieną, stipriai sumažinant skiriamų lėšų poreikį ir finansavimas paliktas tik iš vieno šaltinio – nacionalinės paramos. To pasekoje buvo keičiamos „Asociacijų, vienijančių asmenis, užsiimančius žemės ūkio ir miškų ūkio alternatyviaja veikla, narystės Europos Sąjungos ir kitose tarptautinėse organizacijose mokesčio mokėjimo ir atstovavimo juse finansavimas“ taisyklės ir nuo organizacijos buvimo teikiama tik viena paraiška. Visa tai užtruko ir galiausiai finansavimas buvo patvirtintas tik 2016 m. liepos 4 d. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie ŽŪM raštu Nr. BR6-7625, Lietuvos ūkininkų sąjungai skiriant 124477,00 Eur paramą su 95 proc. projekto intensyvumu.

Per 2016 m. sausio – gruodžio mėn. panaudota 120907,60 Eur sumos parama, o 3569,40 Eur gražinta Nacionalinei mokėjimo agentūrai. Gražintina suma susidarė dėl neįvykusių kelių komandiruočių, kai metų pradžioje buvo neaiškus priemonės finansavimas.

2016 m. nario mokesčiai Copa-Cogeca organizacijai nuo Lietuvos buvo 95689,26 Eur. Įgyvendinant šį projektą, savo lėšomis (5 proc. savo lėšų prie visų išlaidų kategorijų plius 95 proc. iš „Nacionalinės paramos“) turėjo prisidėti ir Lietuvos ūkininkų sąjunga. Mokant Copa-Cogeca narystės mokesčių kaip ir ankstesniais metais, 2016 m. prisidėjo savo lėšomis po lygiai LŪS, LR žemės ūkio rūmai, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija ir Lietuvos kooperatyvų asociacija „Kooperacijos kelias“ - po 1196,11 Eur (bendrai 4784,44 Eur). Kadangi bendru sutarimu mokesčių moka Lietuvos ūkininkų sąjunga, tai likusios organizacijos šį mokesčių perveda mūsų organizacijai, o mes kartu su šiam mokesčiui gauta parama iš valstybės jį sumokame Copa-Cogeca organizacijai. Iki 2016 m. gruodžio 1 d. Lietuvos ūkininkų sąjungai 1196,11 Eur nepravedė Lietuvos kooperatyvų asociacija „Kooperacijos kelias“. Savo įmoką jie pravedė tik 2017 m. Mokant Geopa nario mokesčių, prie mokesčio mokėjimo prisideda tik LŪS, nes tik mūsų organizacija nuo Lietuvos yra šios organizacijos narė. GEOPA nario mokesčiai 2016 metams buvo 2372 Eur. LŪS prie šio mokesčio prisidėjo 118,60 Eur lėšomis.

Bendru Lietuvos žemdirbių organizacijų (LŪS, LŽŪBA, ŽŪR) susitarimu į COPA-COGECA, GEOPA-COPA renginius, darbo grupes bei Europos Pilietinio dialogo grupes, tarptautines konferencijas ekspertais nuo Lietuvos ataskaitiniu laikotarpiu LŪS komandiravo:

- *Zigmantą Aleksandravičių*, Lietuvos grūdų augintojų asociacijos tarybos narį, LŪS Kupiškio skyriaus pirmininką, į liepos 5 – 6 d. vykusius COPA-COGECA „Javai. Aliejinės ir baltyminės kultūros“ darbo grupės bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Pasėliai – grūdinės, aliejinės ir baltyminės kultūros“ posėdžius; į lapkričio 3 – 4 d. vykusius COPA-COGECA „Javai. Aliejinės ir baltyminės kultūros“ darbo grupės bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Pasėliai – grūdinės, aliejinės ir baltyminės kultūros“ posėdžius;
- *Algį Baravyką*, Lietuvos kiaulių augintojų asociacijos direktorių, į balandžio 12 – 13 d. vykusius COPA-COGECA „Kiauliena“ darbo grupės bei į Europos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulininkystės produktai – kiaulienos sektoriaus klausimai“ posėdžius; į spalio 24 d. vykusį Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulinės kilmės produktai – kiauliena“ prognozių darbo grupės posėdį bei gruodžio 5 – 6 d. vykusius COPA-COGECA „Kiauliena“ darbo grupės ir į Europos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulininkystės produktai – kiaulienos sektoriaus klausimai“ posėdžius;
- *Aušrį Macijauską*, Lietuvos grūdų augintojų asociacijos pirmininką, Kėdainių krašto ūkininkų sąjungos narį, į vasario 26 d. ir balandžio 11 – 12 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Tiesioginės išmokos ir žalinimas“ posėdžius;
- *Kazimierą Jucevičių*, LŪS Skuodo skyriaus pirmininką, Lietuvos mėsinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacijos narį, į balandžio 27 - 28 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės „Jautiena“ bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulininkystės produktai – kiaulienos sektoriaus klausimai“ posėdžius;
- *Žilviną Augustinavičių*, Lietuvos avių augintojų asociacijos pirmininką, Anykščių rajono ūkininkų sąjungos pirmininką, į gegužės 10 – 11 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės „Avys“ bei Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulinės kilmės produktai – aviena ir ožkiena; bitininkystė“ posėdžius;
- *Jovitą Motiejūniene*, LŪS tarptautinių ryšių koordinatore, į vasario 15 d. ir gegužės 11 d. vykusius GEOPA-COPA ir Europos Komisijos Sektorinio socialinio dialogo komiteto „Žemės ūkis“ darbo grupės posėdžius, į gegužės 19 - 20 d. GEOPA-COPA organizuoto seminarų ciklo trečiąjį seminarą „Paprastesnės ir aiškesnės taisyklės darbui organizuot kovojant su nedeklaruotu, nelegaliu įdarbinimu ir socialiniu dempingu žemės ūkio sektoriuje, - bendras Europos, socialinių partnerių ir valstybių narių tikslas“, vykusį Amsterdame (Olandija); į lapkričio 7 – 8 d. vykusius GEOPA-COPA Generalinės asamblėjos posėdį ir Europos Komisijos Sektorinio socialinio dialogo komiteto „Žemės ūkis“ plenarinės sesijos posėdį;
- *Jovitą Motiejūniene*, LŪS tarptautinių ryšių koordinatore, į gegužės 13 d. vykusį COPA-COGECA seminarą „Pagrindiniai iššūkiai ateities BŽŪP“, į gruodžio 7 - 8 d. vykusius COPA ir COGECA Prezidiumų posėdžius;
- *Joną Talmantą*, LŪS pirmininką, ir *Jovitą Motiejūniene*, LŪS tarptautinių ryšių koordinatore, į spalio 5 - 7 d. vykusius ES žemdirbių kongresą 2016 „Galimybės Europos žemės ūkiui: žalioji plėtra ir dinamiškos rinkos“ ir Trečiąjį graikų žemės ūkio kongresą.
- *Zofiją Cironkienę*, Lietuvos daržovių augintojų asociacijos direktorę, į spalio 17 – 18 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Vaisiai ir daržovės“ posėdžius;
- *Vytautę Matusevičienę*, Jonavos rajono ūkininkų sąjungos narę, į lapkričio 15 d. vykusį COPA-COGECA darbo grupės „Gyvūnų sveikata ir gerovė“ posėdį;
- *Žilviną Augustinavičių*, Lietuvos avių augintojų asociacijos pirmininką, Anykščių rajono ūkininkų sąjungos pirmininką, į lapkričio 23 – 24 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės „Avys“ bei Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulinės kilmės produktai – aviena ir ožkiena; bitininkystė“ posėdžius;
- *Andrių Baublį*, LŪS Šilalės skyriaus narį, Lietuvos mėsinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacijos narį, į lapkričio 29 - 30 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės „Jautiena“ bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Gyvulininkystės produktai – kiaulienos sektoriaus klausimai“ posėdžius;

- *Igną Jankauską*, Lietuvos grūdų augintojų asociacijos direktorių, į gruodžio 1 – 2 d. vykusius COPA-COGECA darbo grupės bei į Europos Komisijos Pilietinio dialogo grupės „Tiesioginės išmokos ir žalinimas“ posėdžius;
- *Ritą Petraitytę*, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos vyresniąją teisininkę, į gruodžio 14 d. vykusį COPA-COGECA „Mokesčiai ir teisės klausimai“ darbo grupės posėdį;

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko nemažai svarbių įvykių įtakojančių ir ateityje įtakosiančių žemdirbių pasirinkimus ir tolimesnės veiklos planus. Jau buvo prasidėjusios diskusijos dėl Bendrosios žemės ūkio politikos po 2020 metų. Tai svarbus, įtemptas laikotarpis. LŪS ir toliau tęs tarptautinio atstovavimo veiklą siekdama užsibrėžtų tikslų. Būdama viena aktyviausių Lietuvos žemdirbių organizacijų LŪS toliau akylai seka žemės ūkio politikos formavimo eigą, dalyvauja visų siūlomų politikos įgyvendinimo priemonių svarstymuose, operatyviai informuoja ES žemdirbių organizacijas apie esamą situaciją Lietuvoje, ir siekia, kad būtų atsižvelgta į Lietuvos teikiamas pastabas ir pasiūlymus Europos skėtinėse organizacijose COPA-COGECA bei laiku būtų perduodama aktuali informacija ES institucijose. Pasitelkę sąjungininkus iš mums palankių valstybių narių, LŪS siekia, kad naujoji politika būtų visapusiškai teisinga Lietuvos žemdirbių atžvilgiu: teisingos ir lygiavertės tiesioginės išmokos bei parama kaimo plėtrai, efektyvūs, savalaikiai ir mūsų žemdirbiams tinkami įrankiai ekonominių ir politinių rizikų valdymui, o visi reikalavimai prisidėti prie klimato kaitos iššūkių mažinimo būtų pagrįstai pamatuoti, nešantys visuotinę naudą.

Turėdama ilgametės patirties tarptautinėje veikloje LŪS pastebi kaip svarbu turėti ilgalaikę suderintą valstybinę strategiją, kurioje atsispindėtų šalies ūkininkavimo vizija. Lietuvoje vis dar pasigendame nacionalinių išsamių analizų, kurios būtų pagrįstos Lietuvos mokslininkų išvadomis, taip pat nėra nacionalinių rimtų įžvalgų ir tiek trumpalaikių, tiek ilgalaikių perspektyvų, prognozių, kaip gali pasikeisti žemės ūkio sektoriuje užsiimančių Lietuvos gyventojų gyvenimas, atskiro sektoriaus vystimasis įvedus vieną ar kitą naujai politikoje siūlomą komponentą. Kad sektorius vystytųsi visapusiškai, būtina numatyti tolygios visų žemės ūkio šakų plėtros rėmimą. Galimybė pasinaudoti kitų šalių gerąja patirtimi, pritaikant ją prie savo poreikių ir savos situacijos, leidžia sutaupyti savo resursus, kuriuos dažnai eikvojame beieškant įvairių sprendimų. Norint iš esmės pakeisti susiklosčiusią situaciją Lietuvos žemės ūkyje, reikia ieškoti kompleksinio problemų sprendimo būdų. O tam pradėti visų pirma reikalingos analizės ir įžvalgos, kurioms atlikti turi būti numatomos lėšos.

Sutelktai dirbti žemdirbiams turime visuose lygmenyse, jei norime išlaikyti gyvybingą, ekonomiškai tvarų žemės ūkio sektorių. Reikėtų atkreipti dėmesį ir išnaudoti galimybes, nes prasidedantis naujas etapas tuo pačiu yra puiki proga peržiūrėti pamatines vertybes ir atsakyti į klausimą, kokios gi mes – lietuviai – norime žemės ūkio politikos: bendros, liberalios, orientuotos konkrečiai į ką? Politikai ir ekspertai Bendrąją žemės ūkio politiką įvardija kaip vieną didžiausių Europos integracijos laimėjimų, todėl ragina ją deramai vertinti ir išlaikyti. Tačiau šiandien aišku viena – BŽŪP turi būti pritaikyta prie naujų ekonominių ir socialinių pokyčių, o ne tik koncentruotis ties aplinkosauginiais klausimais, ką visi matome ir jaučiame. Jos įrankiai turi būti efektyvūs, tenkinti ne tik visuomenės poreikius, bet ir gebantys atremti krizes bei leisti žemdirbiams adekvačiai reaguoti į permainas rinkose. Norint visa tai turėti, reikalingas atitinkamo dydžio BŽŪP biudžetas, kurio paskirstymas tarp ES šalių žemdirbių neiškreiptų konkurencijos, nekeltų priešpriešos, didintų žemės ūkio atsparumą negandoms, skatintų investicijas ir užtikrintų gyvybingumą kaimo vietovėse. Žemdirbys ir jo aplinka turi būti pagrindinė žemės ūkio politikos ašis, o reglamentuojant jo veiklą, politika turi ne trukdyti, bet padėti jam įgyvendinti keliamus iššūkius. Vertinant vykstančias permainas ES erdvėje ir stebint valstybių narių visuomenių nepasitenkinimą, akivaizdu, kad būsimoju laikotarpiu BŽŪP finansavimas gali būti ženkliai sumažintas. Todėl ypatingai svarbu yra galvoti, kaip sutelkti išlaidas toms žemės ūkio sritims, kurios grąžina didžiausią vertę. Parama inovacijoms, geresniam konkurencingumui, gamintojų vaidmens maisto grandinėje stiprinimui, jaunųjų ūkininkų išlaikymui versle privalo išlikti, jei galvojama apie sektoriaus perspektyvas. Tuo pačiu ūkininkams turi būti užtikrintas atlygis už darbą apsaugant biologinę įvairovę ir išlaikant ekosistemas.

Prasidėjus diskusijoms dėl BŽŪP po 2020 m., COPA-COGECA narės sutarė, kad Sekretoriatas nedelsiant pradės intensyviai diskutuoti COPA-COGECA darbo grupėse su grupių ekspertais, kad būtų

išgrynintos sektorių pozicijos. Jų pagrindu bus formuojama bendra COPA-COGECA pozicija dėl naujojo laikotarpio BŽŪP. Lietuvos žemdirbių organizacijų ir jų deleguotų ekspertų laukia sudėtingas etapas: atstovėti savo šalies žemdirbių poziciją.

Išanalizavę sukaupią informaciją 2015 m. vykdytų seminarų metu ir įžvelgdama, kad Lietuvos žemdirbiams labai trūksta žinių saugaus darbo ūkyje organizavimo klausimais, 2016 m. vėl LŪS suorganizavo seminarų ciklą „*Kartu mažiname ūkyje darbų saugai ir sveikatai kylančias rizikas*“. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo surengti 4 seminarai skirtingose Lietuvos rajonų savivaldybėse: Šilalės, Kupiškio, Marijampolės ir Akmenės.

Seminarai buvo organizuojami netradiciškai, pasitelkiant kolegų iš Airijos patirtį, kuomet ūkininkai patys ėmėsi šios iniciatyvos spręsti saugos ir sveikatos klausimus savo ūkiuose: dalyviai – patys ūkininkai ar jų ūkių atstovai – analizuoja ūkiuose kylančius pavojus dirbančiojo saugai ir sveikatai, aptaria, kaip ši rizika įtakoja paties ūkininko darbą, bei kaip elgiasi kolegos žemdirbiai, susidūrę su panašiais rizikos veiksniais. Ūkininkai atskiruose mūsų šalies regionuose buvo kviečiami į nedideles diskusijų grupes (apie 12 žmonių), tam, kad kiekvienas dalyvis turėtų galimybę išsakyti savo nuomonę, savo problemas ir kartu su kolegomis bei Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriais pabandytų rasti jų sprendimų būdus. Kiekviename šviečiamajame renginyje dalyvavo Valstybinės darbo inspekcijos atstovai, kurie apžvelgė teisės aktų reikalavimus, kartu su žemdirbiais diskutavo apie konkrečius nelaimingus ir mirtinus atsitikimus ūkyje bei aptarė prevencines priemones, kaip galima nelaimių išvengti. Mūsų patirtis rodo, kad diskusija su kontroliuojančių institucijų atstovais visada būna vaisinga, aptariamoms abiem pusėms svarbios aktualijos, vystoma teigiama abipusė komunikacija. Šių LŪS organizuotų seminarų išskirtinumas – praktinės išvykos į ūkį metu kiekvienas dalyvis galėjo įsijausti į darbo inspektoriaus ar darbų saugos specialisto vaidmenį – atlikti ūkio darbų saugos patikrą, pildant savo pastebėjimus specialiai parengtoje anketoje. Sakoma, kad geriausia mokytis iš svetimų klaidų. Seminarų tikslas paskleisti informaciją apie ūkininko pareigą rūpintis darbo sauga ūkyje, perteikti GEOPA-COPA narių sukaupią gerąją patirtį, paraginti ūkininkus patiems imtis iniciatyvos kartu spręsti panašaus pobūdžio problemas ir dalintis gerąja patirtimi.

Plataus profilio ūkininko ūkyje pavojų susižaloti ar būti sužalotam atsiranda gerokai daugiau nei siauros ekonominės šakos įmonėje. Čia atliekami įvairiems sektoriams būdingi darbai, naudojama įvairi ir sudėtinga žemės ūkio technika, atliekami jos remonto darbai, yra platus elektros tinklas, melžiami, šeriami, tvarkomi galvijai, renkamos srutos, sandėliuojama užauginta produkcija, gabenami sunkiasvoriai kroviniai, neretai vyksta statybos ar pastatų remonto darbai, naudojamos cheminės medžiagos. Vienam ūkininkui viską sužiūrėti ypatingai sunkus darbas. Seminarai vyko:

- 2016 m. rugsėjo 22 d. Vaidoto Kiniulio ūkyje Struikų kaime, Šilalės savivaldybėje.
- 2016 m. rugsėjo 27 d. Zigmanto Aleksandravičiaus, jo sūnaus ir žento bendrame ūkyje Puožo Kaime, Kupiškio r. sav.
- 2016 m. spalio 11 d. Gintarės Butkienės ir jos tėvo Mangirdo Krunkaičio ūkyje Meškučių k., Marijampolės sav.
- 2016 m. spalio 13 d. Stanislovo Bačiulio ūkyje Ventoje, Akmenės r. sav.

Skleisdama ūkininkams-darbdaviams aktualią informaciją LŪS išplatino VDI ir ŽŪM parengtas rekomendacijas kaip reikia saugiai dirbti naudojant žolinių pašarų ruošimo mašinas, nuiminėjant derlių, sandėliuojant užaugintus produktus, tuo pačiu priminė apie ūkininko-darbdavio atsakomybę organizuoti ūkio taip, kad šie būtų atliekami saugiai.

2.2.2. Organizuotas konkursas „Metų ūkis 2016“.

2016 m. įvyko dvidešimt trečiasis ilgiausias tradicijas tarp žemdirbių turintis konkursas „Metų ūkis“. Konkurso rezultatus pateikė 42 savivaldybės, iš kurių tik Rietave nebuvo tuo metu dirbančio Sąjungos skyriaus. Kiekvienoje iš jų buvo išrinkta po vieną pirmos, antros ir trečios vietos laimėtojus. Konkurse dalyvavo 450 ūkių. Laimėtojai tapo 126 ūkiai.

Konkurso rezultatų apibendrinimo renginys įvyko 2016 m. lapkričio 18 d. kultūros ir sporto centre „Girstutis“ Kaune (Kovo 11-osios g. 26). Renginyje dalyvavo per 400 žmonių. Jo metu buvo apdovanoti

laimėtojai, vyko koncertinė programa. Renginys buvo finansuotas rėmėjų ir pačių LŪS skyrių, prisidedant po 200 Eur (2016 m. lapkričio 8 d. LŪS išplėstinio prezidiumo pasėdžio nutarimu, protokolas Nr. 6).

Projekto naudingumas yra pagrįstas visuotine nauda Lietuvos žemdirbiams, kai skatinamas nuolatinis ūkininkų kvalifikacijos kėlimas, įvertinami jų pasiekti ūkio veiklos rezultatai per pastaruosius metus. Pagal konkurso nuostatus dalyvių vertinimas susidėjo iš šių kriterijų:

- 1) ūkininko kvalifikacija, išsilavinimas,
- 2) ūkio veiklos ir jo rezultatų įvertinimas,
- 3) papildomi kriterijai.

Tarp laimėtojų vyravo augalininkystės ir mišrios specializacijos ūkiai. Pagal laimėtojų anketose nurodytus duomenis ūkio specializacijos pasiskirstę taip: 61 augalininkystės, 33 mišrios specializacijos, 27 gyvulininkystės, 3 bitininkystės ūkiai ir po 1 ekologinės sodininkystės bei paukštininkystės ūkį. Ūkininkaujančių laimėtojų vidutinis amžius, lyginant su ankstesniais konkursais, buvo pora metų jaunesnis ir siekė 45 metai, o ūkininkauti ūkininkai buvo pradėję vidutiniškai nuo 2000 metų. Pagal išsilavinimą daugiausiai konkurso laimėtojai turėjo specialųjį vidurinį išsilavinimą – 41 procentas. Aukštesnįjį -33 procentai, o aukštąjį išsilavinimą nurodė įgiję 27 procentai laimėtojų. 9 procentai nurodė turintys kitą išsilavinimą.

Laimėtojų tarpe buvo įvairaus dydžio ūkių. Tiek stambių augalininkystės ūkių, valdančių per 1000 hektarų, tiek visai nedidelių ūkių pagal turimos žemės plotą, bet laikančių didelį bičių šeimų ar paukščių skaičių. Mažiausi pagal plotą - 4-5 hektarų ūkiai. Atmetus 3 stambiausius ir 2 smulkiausius ūkius per visas vietas, vidutinis ūkio dydis dirbamų hektarų prasme tarp laimėtojų būtų toks: pirmos vietos - 290, antros – 188, trečios -175 hektarai.

Iš viso renginio „Metų ūkis“ organizavimo išlaidos sudarė 19540,71 Eur, iš jų 5241 Eur buvo apmokėtos tiesiogiai paslaugas suteikusioms įmonėms pačių rėmėjų.

Pati LŪS patyrė 14299,61 Eur išlaidų, iš kurių buvo panaudota 5103,41 Eur iš LŪS skyrių prisidėtų lėšų ir panaudota visa gauta 2016 m. konkrečiai Metų ūkiui 9196,20 Eur tikslinė parama, gauta lėšomis iš įmonių.

Apie konkurso „Metų ūkis 2016“ renginį buvo rašyta žemdirbiškoje spaudoje:

- Interneto svetainėje www.lus.lt kategorijoje „Konkursas Metų ūkis“ straipsnis <http://lus.lt/pasveikinti-2016-metu-konkurso-metu-ukis-laimetojai/>
- Interneto svetainėje www.manoukis.lt:
<http://www.manoukis.lt/naujienos/renginiai/23025-konkurso-metu-ukis-geriausieji-pagerbti-kaune;>
<http://www.manoukis.lt/fotoalbumai/259-metu-ukis-2016-l-mockevicienes-fotoreportazas>
<http://www.manoukis.lt/naujienos/renginiai/23038-sesiolikta-karta-apdovanoti-geriausi-melzejai>
- 2016 m. lapkričio 22 d. laikraščio „Ūkininko patarėjas“ Nr. 136 išspausdintas straipsnis „Darbščiausiųjų triūso metus vainikavo šventės akimirka“
<http://ukininkopatarejas.lt/leidinys/ukininko-patarejas-nr-136-2016-m-lapkricio-22-d-2/#>
- Interneto svetainėje www.valstietis.tv3.lt straipsnis
<http://valstietis.tv3.lt/naujienos/ukininku-zinios/metu-ukyje-susitiko-sena-ir-nauja-valdzia/>
- Interneto svetainėje www.zur.lt straipnis
<https://www.zur.lt/ivyko-metu-ukis-2016-renginys/#more-2688>
- Interneto svetainėje www.agroakademija.lt straipsnis
<http://www.agroakademija.lt/parama/verta-zinoti/?SID=1656>
<http://www.lzukt.lt/news-751-pagerbti-2016-m-geriausi-salies-zemdirbiai.aspx>